

СЕКЦІЯ 5.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УМОВАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ГОЛУБКА ЯРОСЛАВ ВОЛОДИМИРОВИЧ,
к.е.н., старший викладач кафедри обліку і
оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ АУДИТУ СОБІВАРТОСТІ

Аудит виробничої діяльності підприємства і витрат на виробництво є важливою і водночас складною частиною аудиторської перевірки. Одним з основних показників роботи будь-якого підприємства є випуск продукції та її собівартість. Останній показник залежить від багатьох чинників, на яких повинен зосередити увагу аудитор. Перевірка правильності визначення собівартості одиниці продукції (калькулювання) є важливою складовою аудиту витрат, так як механізм калькуляції – це інструмент розрахунку кожної складової собівартості одиниці продукції (робіт, послуг) на будь-якому етапі виробничого процесу.

Метою аудиту собівартості продукції є складання аудитором висновку про те, чи відповідає інформація, відображена в обліку та у фінансовій звітності щодо собівартості продукції, в усіх істотних аспектах нормативним документам.

Питання аудиторської діяльності постійно перебувають в центрі уваги науковців. Дослідженням проблемних питань аудиту витрат на виробництво продукції займалися такі вчені, як Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, Н.А. Іванова, Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча, О.В. Ролінський, А.Д. Шеремет, В. Савченко, В. Лисина, В. Чая, О. Тараній, Н. Беренда, Л. Арендар та інші. Тож аудит собівартості в контексті останніх змін законодавства залишається актуальною темою для дослідження.

Собівартість продукції підприємства є найважливішим узагальнюючим показником економічної ефективності виробництва, в якому віддзеркалюються всі сторони його господарської діяльності. Ототожнювати поняття «витрати» та

«собівартість» не можна, оскільки витрати є складовою собівартості, а під собівартістю слід розуміти важливу економічну категорію, яка відображає рівень понесених поточних витрат на виробництво та реалізацію продукції, виражених в грошовому вимірнику [1].

Завданням аудиту витрат і собівартості продукції є складання аудитором висновку про те, чи відповідає інформація, відображена у фінансовій звітності щодо витрат і собівартості реалізованої продукції, в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок обліку, підготовки і подання фінансових звітів.

Щоб скласти об'єктивну думку щодо інформації про витрати суб'єкта господарювання, випуск продукції та її собівартості, аудитору необхідно:

- одержати обґрунтовану гарантію того, що інформація в бухгалтерській документації та інших джерелах даних із питань перевірки достовірна і достатня;
- вирішити, чи правильно відтворена в обліку і звітності відповідна інформація. З цією метою аудитор повинен здійснити: перевірку наявності й правильності оформлення первинних документів, що є підставою для записів із формування собівартості продукції (робіт, послуг); перевірку правильності віднесення витрат до складу собівартості продукції (робіт, послуг); оцінку стану синтетичного й аналітичного обліку витрат на виробництво, що входять до собівартості продукції (робіт, послуг); перевірку правильності оприбуткування готової продукції; перевірку повноти правильності й достовірності відображення операцій із формування собівартості продукції (робіт, послуг) в обліку та звітності; оцінку правильності формування собівартості продукції (робіт, послуг) за об'єктами калькулювання витрат; перевірку правильності відображення в обліку і звітності собівартості реалізованої продукції [5].

Нормативною базою перевірки планування, ведення обліку і калькулювання виробничої собівартості є такі законодавчі документи:

- Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»;

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» – в частині, якщо підприємство самостійно визначає облікову політику й обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації;
- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 16 «Витрати» – в частині самостійного встановлення підприємством переліку і складу статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг);
- П(С)БО 9 «Запаси» – в частині визначення собівартості реалізованих товарів;
- методичні рекомендації з формування собівартості продукції, робіт, послуг у промисловості, транспорті та інші;
- наказ про облікову політику підприємства, який обов'язково повинен містити питання щодо методів обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості, перелік та склад статей калькулювання собівартості, методи нарахування заробітної плати, методи списання малоцінних швидкозношуваних предметів, порядок розподілу загальновиробничих витрат, методи оцінки незавершеного виробництва [5].

Перед початком перевірки потрібно спершу ознайомитися з організаційними і технологічними особливостями виробництва, видами продукції (послуг), що випускаються підприємством [2].

Аудит витрат на виробництво доцільно проводити у такій послідовності: перевірка правильності складання калькуляцій собівартості продукції за статтями витрат; перевірка формування витрат виробництва за їх елементами; перевірка правильності та обґрунтованості видатків за їх видами; вивчення собівартості продукції та пошук резервів для її зниження [3].

Отже, собівартість – одна з важливих узагальнених показників ефективності виробництва, який дозволяє здійснювати контроль над витратами та оцінювати результат господарської діяльності підприємства. Зниження собівартості продукції актуальне для підприємства, бо це – джерело збільшення накопичень для розширення виробництва. Важливим питанням формування та розрахунку

собівартості є нормативне регулювання. Перевірка законності і достовірності витрат на виробництво і собівартість продукції допомагають виявити невикористані резерви, непродуктивні витрати і втрати. Таким чином, витрати собівартості безпосередньо пов'язані із фінансовим результатом підприємства. Скорочення або стримування зростання саме собівартості має найбільший вплив на кінцевий фінансовий результат діяльності та фінансовий стан підприємства загалом.

Список використаної літератури:

1. Арендар Л. М., Пілецька С. Т. Аудит формування виробничої собівартості продукції на підприємстві [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_3\(39\)_2016/article/3.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_3(39)_2016/article/3.pdf)

2. Макаренко А. П. Розробка програми аудиту витрат на виробництво продукції з метою підвищення ефективності діяльності підприємства [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2017/15.pdf

3. Сиротюк Г. В. Методичні аспекти проведення аудиту витрат виробництва / Г. В. Сиротюк, К. С. Сиротюк // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2013. - № 2(2). - С. 251-259. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2013_2\(2\)__33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2013_2(2)__33).

4. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258-VIII від 21 грудня 2017 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.

5. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://westudents.com.ua/glavy/7955-151-meta-y-zavdannya-audit-vitrat-sobvartost-produkts.html>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>